

2026

TCO

MittFöräldraskap.se

TCO:s förslag till digitalt verktyg för att guida
föräldrar till medvetna val

Kontakt

TCO Åsa Forsell
asa.forsell@tco.se

Innehållsförteckning

SAMMANFATTNING	4
HUR SER UTTAGET AV FÖRÄLDRAPENNING OCH LEDIGHET UT IDAG?.....	6
FÖRÄLDRALEDIGHETENS PÅVERKAN PÅ INKOMSTERNA	10
FÖRÄLDRASKAP SKA INTE BIDRA TILL INKOMSTSKILLNADER MELLAN MÄN OCH KVINNOR.....	15

Sammanfattning

Föräldraförsäkringen är central för jämställdhet genom att ge kvinnor och män möjlighet att kombinera arbete och familj. Systemet erbjuder stor flexibilitet, i synnerhet i kombination med föräldraledighetslagen som skapar möjlighet för föräldrar att utöver dagar med föräldrapenning ta ut obetald föräldraledighet. Det innebär att föräldrar kan välja mellan längre ledighet med lägre ersättning eller kortare ledighet med högre kompensationsgrad. Men valet är långt ifrån tydligt.

Nya siffror för obetald föräldraledighet

Denna långtgående och ofta svårnavigerade flexibilitet bidrar till att bibehålla könsnormer och ojämnt föräldraskap. Nya beräkningar på senast tillgängliga uppgifter från Försäkringskassan visar att när man räknar med den obetalda ledigheten är ojämsliddheten i föräldraledigheten större än statistiken över uttagna föräldrapenningdagar visar. För barn födda 2023 var kvinnor i genomsnitt borta från arbetet i 12,4 månader under barnets två första år, varav fyra månader är obetalda. Män var borta 3,5 månader, varav en månad obetald. Kvinnors obetalda föräldraledighet är alltså längre än mäns totala föräldraledighet.

Sneda fördelningen skapar inkomstskillnader

Den sneda fördelningen är en huvudorsak till inkomstgapet som skapas mellan kvinnor och män när de blir föräldrar, tillsammans med det faktum att kvinnor oftare går ner i arbetstid under småbarnsåren. Kvinnors längre frånvaro från arbetslivet och högre andel obetald ledighet leder till lägre ersättning per dag och sämre möjligheter till löne- och karriärutveckling, vilket även påverkar kvinnors pension negativt.

Kompensationsgraden vid föräldraledighet är lägre för kvinnor

I denna rapport visar vi också hur den sneda fördelningen av obetald och betald föräldraledighet påverkar kompensationsgraden för kvinnor och män under föräldraledigheten. Kvinnor som tar betald och obetald föräldraledighet i genomsnittlig omfattning (för barn födda 2023) får en kompensationsgrad på 63 procent, medan män når 90 procent under månader då någon av föräldrarna är ledig (beräkningarna gäller för kvinnor och män med genomsnittslön och som inte har föräldralön/föräldrapenningtillägg).

Flexibilitet, komplexa regelverk och val öppnar för att normer blir styrande

TCO bedömer att föräldrar i praktiken har mycket små möjligheter att göra de informerade val som systemet bygger på att de ska kunna göra. Regelverken är komplexa och effekterna av olika beslut är svåra att överblicka. För att förstå konsekvenserna krävs kunskap om många olika regelverk som redan var för sig är komplicerade, utöver föräldraförsäkringen och föräldraledighetslagen även föräldralön/föräldrapenningtillägg, inkomstskatt, allmän ålderspension och tjänstepension. När effekterna av olika val är otydliga öppnar det upp för att normer och förväntningar blir styrande när ledigheten planeras. Resultatet vi ser är en ojämsställd fördelning av föräldraledigheten och att kvinnor bär kostnaden för flexibiliteten i systemet genom lägre inkomster.

TCO:s förslag till ett digitalt verktyg – MittFöräldraskap.se

För att föräldraskap inte ska innebära ökade inkomstskillnader mellan kvinnor och män behövs ett digitalt verktyg – MittFöräldraskap.se – som ger föräldrar stöd att navigera i regelverken och förstå effekterna av olika val kring betald och obetald föräldraledighet samt deltidsarbete under barnens uppväxt. Att regeringen borde ge myndigheter i uppdrag att ta fram ett sådant digitalt verktyg är ett förslag som TCO driver sedan 2024.

TCO föreslår även att föräldraförsäkringen reformeras

Det krävs också styr signaler i föräldraförsäkringens regelverk, såsom reserverade månader och en jämställdhetspeng för föräldrapar som delar lika, så att de skattemedel som läggs på föräldraförsäkringen bidrar till att nå de jämställdhetspolitiska målen. Att ta bort reserverade månader skulle leda till ännu mer ojämsställd fördelning och, i förlängningen, ökade inkomstskillnader.

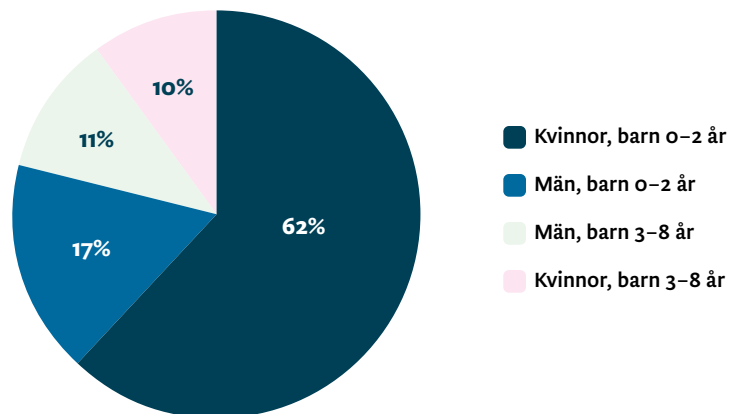
TCO föreslår därutöver tio livspusseldagar med föräldrapenning per barn och år när barnen är 3–12 år. Detta för att alla föräldrar ska kunna få stöd genom föräldraförsäkringen att få ihop livspusslet under barnens uppväxt.

Sammantaget ser TCO ett tydligt behov av att reformera föräldraförsäkringen för att nå de jämställdhetspolitiska målen om ekonomisk jämställdhet och en jämställd fördelning av det obetalda arbetet. Ett digitalt verktyg för föräldrar är ett viktigt steg på vägen.

Hur ser uttaget av föräldrapenning och ledighet ut idag?

Det är under de två första åren som den största delen av föräldrapenningen tas ut. Och det är under den perioden som föräldrapenningen fördelas ojämnt. För barn födda 2017 togs 79 procent av föräldrapenningdagarna ut under barnets två första år, och av de dagarna togs 78 procent ut av kvinnor och 22 procent av männen. De 21 procent av föräldrapenningdagarna som togs ut för barn efter deras 2-årsdag har en jämförbar fördelning mellan kvinnor och män. Männen tog ut 51 procent av de dagarna och kvinnor 49 procent.

FIGUR 1. Andel av uttagna föräldrapenningdagar vid olika ålder på barnet, uttagna av kvinnor respektive män (barn födda 2017)

Källa: Försäkringskassan och egna beräkningar

Det saknas fortfarande statistik över obetald föräldraledighet

Uttagna föräldrapenningdagar säger dock inte hela sanningen om föräldraledigheten. Föräldraledighetslagen gör det möjligt att kombinera föräldrapenningdagar med föräldraledighet som man inte begär ersättning för, så kallad obetald föräldraledighet. Det finns ingen statistik över den obetalda föräldraledigheten, men här används Försäkringskassans skattade uppgifter om obetald föräldraledighet för att beräkna hur många månader kvinnor och män i snitt är föräldralediga totalt sett, när både betald och obetald föräldraledighet räknas med.

FAKTA

Föräldraledighetslagen ger föräldrar rätt att vara föräldralediga på heltid utan att ta ut föräldrapenning under barnets första 18 månader.

En regel i socialförsäkringsbalken påverkar möjligheten att sprida ut föräldrapenningdagarna: Regeln säger att en förälders sjukpenninggrundande inkomst skyddas från att sänkas oavsett hur många föräldrapenningdagar per vecka som föräldern tar ut under barnets första år. Men efter att barnet har fyllt ett år behöver en förälder ta ut fem föräldrapenningdagar per vecka, för att sjukpenninggrundande inkomsten ska vara kvar på samma nivå.

Obetald föräldraledighet ökar den ojämställda fördelningen

Först och främst kan vi konstatera att den totala föräldraledigheten under barnens två första år är mer ojämställd än vad föräldrapenninguttaget visar, precis som vi visade i rapporten *Föräldraledigheten under barnens två första år – Mer ojämställd än statistiken visar* (TCO, 2023). De senaste tillgängliga uppgifterna avser föräldrarnas ledighet med barn födda år 2023. De visar att män tog ut 23,4 procent av de första två årens betalda föräldraledighet och kvinnor tog ut 76,6 procent. Mäns andel av den obetalda ledigheten, dvs den ledighet som föräldrarna inte tar ut någon föräldrapenning för, är avsevärt lägre: 19,4 procent för samma årskull av barn. Om man lägger ihop betald och obetald föräldraledighet ser vi att männen stod för 22,2 procent och kvinnorna för 77,8 procent av den totala föräldraledigheten under barnens första två år. Den obetalda föräldraledigheten som inte syns i statistiken över uttagna föräldrapenningdagar, späder alltså på den redan ojämställda fördelningen.

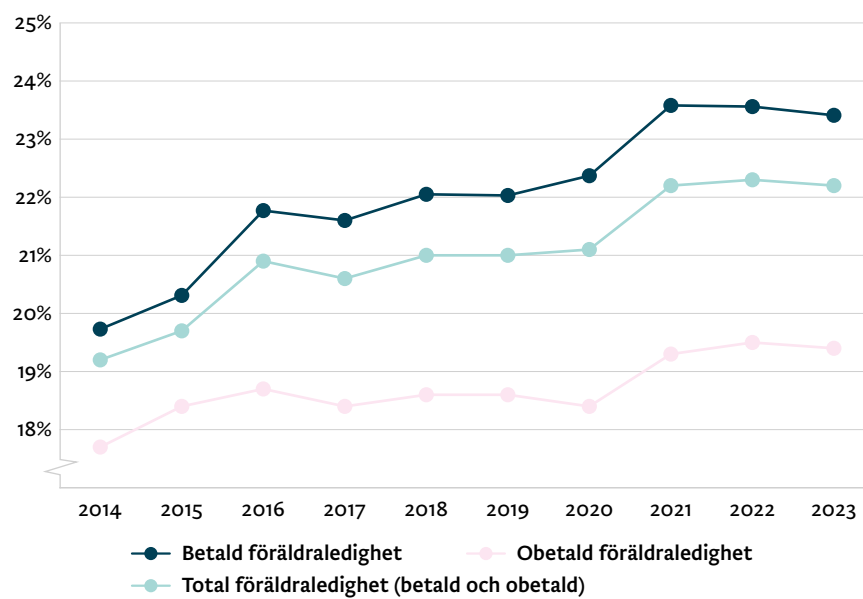
” Om man lägger ihop betald och obetald föräldraledighet ser vi att männen stod för 22,2 procent och kvinnorna för 77,8 procent av den totala föräldraledigheten under barnens första två år.

Av figur 2 framgår det att männens andel av den totala föräldraledigheten under barnens två första år har ökat över tid om man jämför ledigheten för barn födda 2014 och barn födda 2021, i första hand för betald ledighet. Men för barn födda 2022 och 2023 har männens andel varit oförändrad (för obetald ledighet) eller något minskad (för betald och total ledighet) jämfört med barn födda 2021. Det är en utveckling vi känner igen från TCO:s jämställdhetsindex som visar att utvecklingen mot en mer jämställd fördelning av föräldradagar har avstannat sedan 2018 och till och med har backat flera år i rad.¹

¹ TCO:s jämställdhetsindex visar kvinnors andel av uttagna nettodagar med föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning vid vård av barn (så kallad Vab) under ett kalenderår. Mer information hittas här [Jämställdhetsindex](#)

FIGUR 2. Mäns andel av föräldraledigheten under barnets första två år, för barn födda 2014–2023

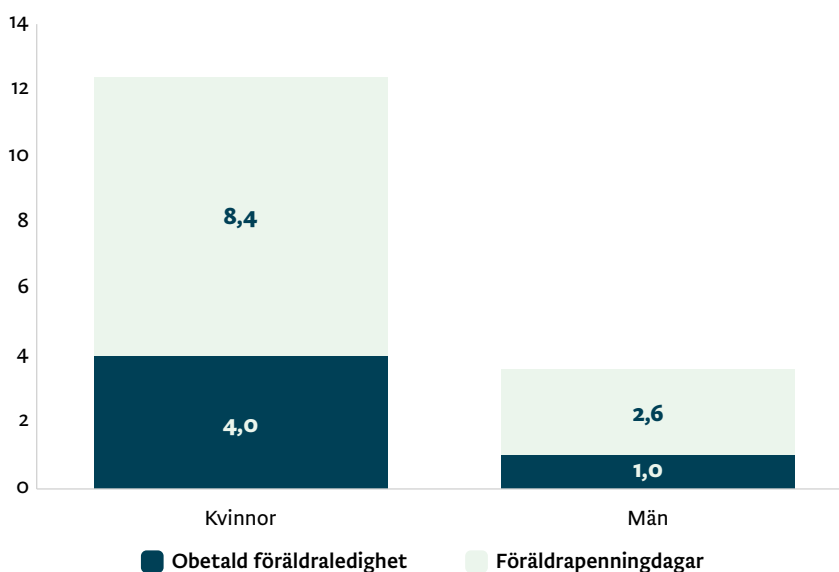
Källa: Försäkringskassan och egna beräkningar

Kvinnors obetalda föräldraledighet är längre än männens totala föräldraledighet

Kvinnor var i genomsnitt borta från arbetet med betald och obetald föräldraledighet i 12,4 månader under barnens första två år enligt beräkningar baserade på senast tillgängliga uppgifter som gäller barn födda 2023². Motsvarande siffra för män var 3,5 månader. Det är stora skillnader och en viktig förklaring till att föräldraledigheten påverkar kvinnors arbetsliv mer än mäns.

Av beräkningarna kan vi också konstatera att kvinnors genomsnittliga *obetalda* föräldraledighet är längre än männens genomsnittliga *totala* föräldraledighet under barnens första två år. Kvinnor var i snitt föräldralediga utan att ta ut föräldrapenning under 4 månader och männen hade i genomsnitt en total föräldraledighet på 3,5 månader. Av den tiden var en månad obetald ledighet för männen. Kvinnornas mer omfattande föräldraledighet och framför allt deras mer omfattande obetalda ledighet innebär att kvinnor får mycket större inkomstbortfall som följd av sin föräldraledighet än vad män får. Mer om det i nästa avsnitt.

FIGUR 3. Antal månaders total föräldraledighet under barnets första två år med och utan föräldrapenning (barn födda 2023)

Källa: Försäkringskassan och egna beräkningar

² Genom att kombinera Försäkringskassans skattade uppgifter om obetald föräldraledighet med myndighetens heltäckande statistik över uttagna föräldrapenningdagar efter barnets ålder, kan vi beräkna hur många månader totalt som kvinnor och män i genomsnitt är borta från arbetet på grund av föräldraledighet under barnens första två år

Föräldraledighetens påverkan på inkomsterna

Vad innebär då föräldraledigheten för kvinnors och mäns inkomster? Nedan beskriver vi hur inkomsterna påverkas på kort och lång sikt.

Ersättningsnivån vid föräldraledighet är sällan 80 procent

Ersättningsnivån för föräldrapenning är 80 procent, heter det. Det betyder dock inte att föräldrar får ut 80 procent av sin månadslön när de är föräldralediga. Det finns flera orsaker till att det är så. För det första beräknas ersättningen som 97 procent av 80 procent av lönen (eller egentligen den sjukpenninggrundande inkomsten), vilket innebär en ersättningsnivå på 77,6 procent. Detta görs för att få en approximation för att ersättningen ska beräknas på historiska inkomster snarare än aktuella inkomster. För det andra finns det ett inkomsttak för beräkning av ersättningen som på årsnivå motsvarar 10 prisbasbelopp. Det innebär att personer som har högre inkomster än inkomsttaket får en lägre kompensationsgrad än de som inte har så höga inkomster.

Högre kompensationsgrad kan fås om föräldern har kompletterande ersättning vid föräldraledighet genom sin arbetsgivare eller sitt kollektivavtal, så kallad föräldrapenningtillägg eller föräldralön. Sådana kompletterande ersättningar kan ge upp till 90 procent samlad kompensationsgrad under en del av föräldraledigheten. Föräldralön och föräldrapenningtillägg ligger alltså utanför den offentligt finansierade.

En viktig faktor som gör att kompensationsgraden kan bli mycket lägre är den obetalda ledigheten. Om man utgår ifrån att föräldrar vill använda alla föräldrapenningdagar som erbjuds kan de 390 föräldrapenningdagarna på sjukpenningnivå tas ut som snabbast under 13 månader³. Då erhåller föräldrarna den ersättningsnivå som anges för föräldrapenning, det vill säga 77,6 (under förutsättning att de inte har inkomster över inkomsttaket). Om föräldrarna däremot vill vara föräldralediga *så länge* som möjligt, samtidigt som de vill skydda sin sjukpenninggrundande inkomst från att sjunka, kan de 390 föräldrapenningdagarna på sjukpenningnivå spridas ut över lite drygt två och ett halvt år om de kombineras med obetalda dagar. Det här upplägget ger en genomsnittlig ersättningsnivå för hela föräldraledighetsperioden på 33,4 procent.⁴

Mellan dessa ytterligheter finns ett stort antal alternativa upplägg, där längre föräldraledighet innebär lägre genomsnittlig ersättningsnivå och kortare ledighet innebär högre genomsnittlig ersättningsnivå. Möjligheten att ”sprida ut föräldrapenningdagarna” genom att ta ut obetald föräldraledighet skapar stor flexibilitet och ett i princip oöverblickbart antal möjliga upplägg för föräldraledigheten. Tyvärr är regelverken komplexa och valet föräldrar faktiskt gör mellan ledighetens längd och genomsnittlig ersättningsnivå är långt ifrån tydligt.

³ Detta givet att föräldrarna inte använder möjligheten att ta ut dubbeldagar, som det kallas när båda föräldrarna tar ut föräldrapenning för samma dag. Idag är det tillåtet att ta ut 60 dubbeldagar.

⁴ De 90 lägstanivådagarna som föräldrar erhåller 180 kronor om dagen för, har inte tagits med i denna beräkning.

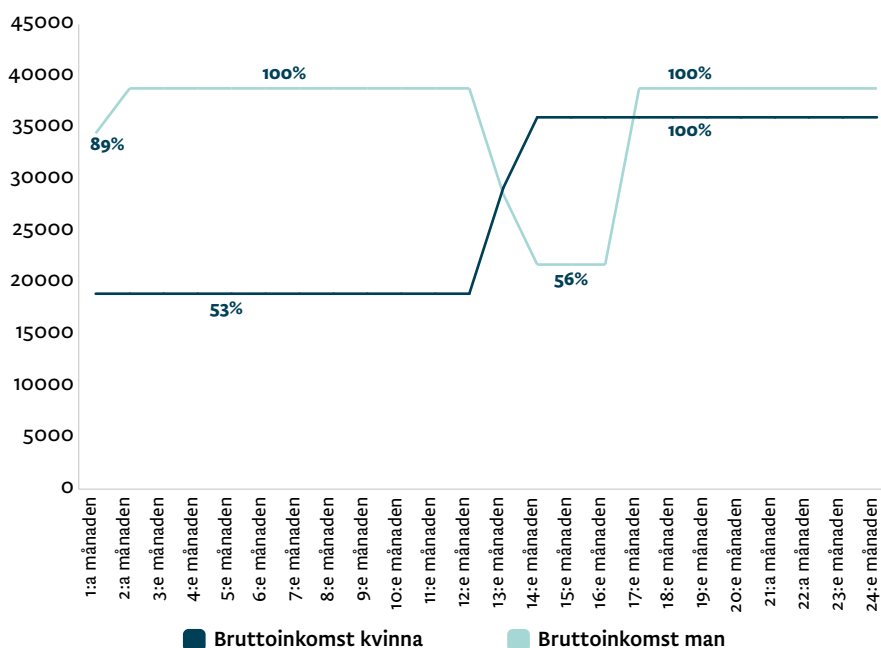
En ytterligare förklaring till lägre genomsnittlig kompensationsgrad fås genom att jämföra disponibla inkomsterna (inkomster efter skatt) vid arbete respektive föräldraledighet i stället för att jämföra bruttoinkomsterna. Skatten man betalar när man är föräldraledig är högre än skatten man betalar när man arbetar genom att jobbskatteavdrag fås på arbetsinkomster men inte på föräldrapenning.

Den obetalda föräldraledigheten ger kvinnor större inkomstbortfall

I ett föräldrapar med genomsnittliga månadslöner där föräldrarna tar ut betald och obetald föräldraledighet motsvarande genomsnittet som redovisats ovan för barn födda 2023 blir deras bruttoinkomster från arbete och föräldrapenning under barnets första två år enligt figur 4. Siffrorna vid linjerna anger månadsinkomsten i relation till individernas månadslön vid arbete. I figur 5 visas hur kompensationsgraden ser ut för kvinnan och mannen i samma familj.

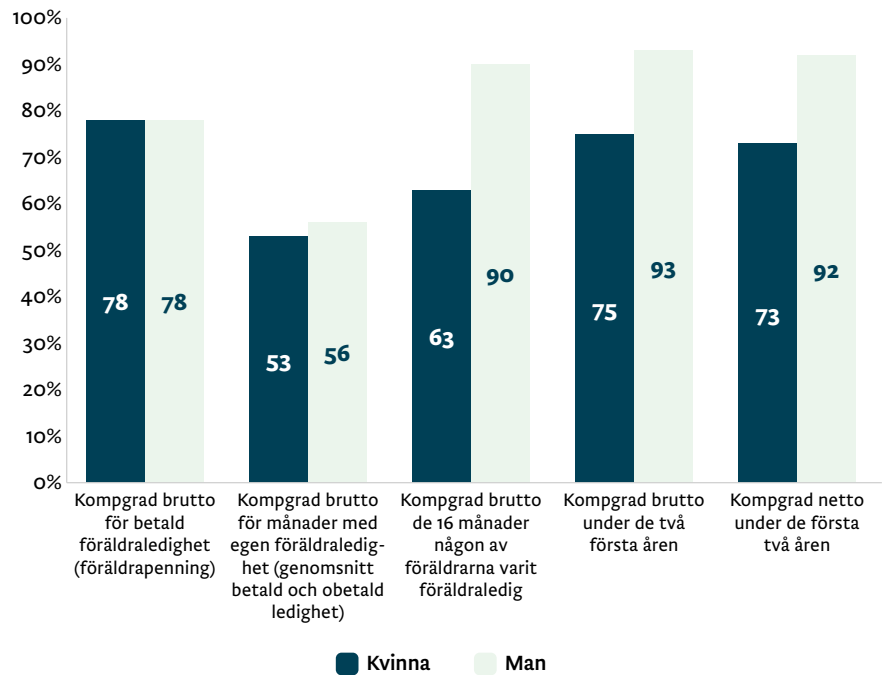
Av figurerna kan man utläsa att kvinnan som tar både längre ledighet och längre obetald föräldraledighet får en kompensationsgrad på 53 procent de månader hon är föräldraledig (både betalt och obetald föräldraledig). Mannen tar också ut obetald föräldraledighet och landar på 56 procent kompensationsgrad de tre månader han är föräldraledig. I figur 5 visas också genomsnittlig kompensationsgrad under de 16 månader som någon av föräldrarna är föräldraledig (de två mittersta staplarna). Eftersom kvinnan är föräldraledig längre, både betalt och obetalt, och arbetar kortare period än mannen under dessa månader blir hennes genomsnittliga kompensationsgrad avsevärt lägre än mannens. Kvinnans genomsnittliga inkomst under de 16 månaderna är 63 procent av vad hon vanligtvis tjänar. Mannens inkomst under samma period är 90 procent av vad han vanligtvis tjänar.

FIGUR 4. Bruttoinkomst för föräldrapar med genomsnittligt uttag av betald och obetald föräldraledighet (barn födda 2023)

Källa: Egna beräkningar. Bakomliggande antaganden redovisas under figur 5.

FIGUR 5. Kompensationsgrad för föräldrapar med genomsnittligt uttag av betald och obetald föräldaledighet (barn födda 2023)

Källa: Egna beräkningar. Bakomliggande antaganden redovisas nedan.

Fakta och antaganden i beräkningarna bakom figur 4 och 5:

Genomsnittlig månadslön för kvinnor och män i åldern 25–34 år: man 38 800 kr, kvinna 36 000 kr (Källa: Medlingsinstitutet)

Uttag av betald och obetald föräldrapenning i enlighet med genomsnittet för kvinnor och män med barn födda 2023 (se figur 3 ovan). Vi gör antagandet att kvinnan är föräldraledig den första perioden och mannen tar över direkt efter kvinnan. Vi gör också antagandet att barnet föds 1 januari, detta för att förenkla beräkning av skatt och disponibel inkomst.

Sparade dagar efter 2-årsdagen: 150, vilket följer av genomsnittligt antal uttagna dagar de första två åren. Vi gör antagandet att 90 av dessa utgörs av lägstänivådagarna och 60 av föräldrapenningdagar med inkomstrelaterad ersättning.

Mannen tar utöver föräldraledighet ut 10 så kallade pappadagar (10 dagar med tillfällig föräldrapenning vid barns födelse) under barnets första månad.

Av förenklings skull tar vi inte med eventuellt föräldrapenningstillägg eller föräldralön i beräkningen.

Skatteregler för innevarande år (2026) används vid beräkning av nettoinkomst.

De två staplarna längst till höger i figur 5 visar kompensationsgraden netto under barnets två första år, dvs kompensationsgraden för disponibel inkomst. Skillnaderna mellan kvinnans och mannens kompensationsgrad är fortfarande stor, även om kvinnans kompensationsgrad blir högre när fler månader med arbete räknas med. Om man jämför dessa staplar med de två staplarna direkt till vänster ser man att kvinnans kompensationsgrad netto är lägre än kompensationsgraden före skatt. Det beror på att skatten är högre på föräldrapenning än på arbetsinkomst genom jobbskatteavdraget som ges på arbetsinkomster.

Föräldradighet skapar inkomstgap mellan könen även på längre sikt

Hur inkomstutvecklingen påverkas på lite längre sikt visar vi i rapporten *Föräldraförsäkringen fyller 50 – en motor för ökad jämställdhet även kommande år?* Det är mycket tydligt i den officiella inkomststatistiken att kvinnors genomsnittsinkomster sjunker när de blir föräldrar medan männens inte alls gör det i samma utsträckning. Det skapas ett inkomstgap som blir bestående i många år, åtminstone fram till barnet går i andra klass som var så långt statistiken vi analyserade sträckte sig.

” Det är mycket tydligt i den officiella inkomststatistiken att kvinnors genomsnittsinkomster sjunker när de blir föräldrar medan männens inte alls gör det i samma utsträckning.

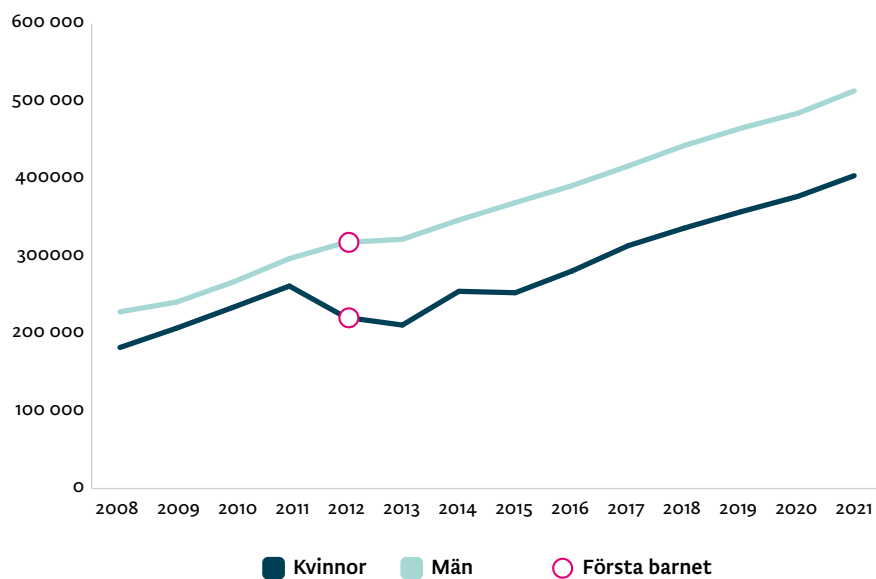
I figur 6 visas inkomstutvecklingen för kvinnor och män som fyllde 30 år under 2012 och fick sitt första barn samma år. Det är inkomstutvecklingen 4 år före och 9 år efter barnets födelseår. Om kvinnornas medelinkomst skulle ligga kvar på samma nivå som innan de fick barn, relativt de jämnåriga männens, skulle en kvinna få omkring 50 000 kronor mer om året. Det summerar till över en halv miljon kronor över barnets första nio år. Summan visar hur mycket kvinnor som fyllde 30 år och fick sitt första barn 2012 i snitt förlorade på att inkomstskillnaderna ökade mellan dem och de jämnåriga männen som också fick sitt första barn samma år.

Den sneda fördelningen av föräldradigheten är huvudorsaken till inkomstskillnaderna som uppstår tillsammans med det faktum att kvinnor i högre utsträckning än män går ner i arbetstid under barnens uppväxt för att lättare få ihop livspusslet. Den obetalda föräldradigheten spär på de negativa effekterna genom att ersättningen per ledig dag blir lägre och genom att längre frånvaroperioder från arbetslivet riskerar att ha större negativ påverkan på möjligheterna till karriär- och löneutveckling än kortare frånvaroperioder.

Om kvinnornas medelinkomst skulle ligga kvar på samma nivå som innan de fick barn, relativt de jämnåriga männens, skulle en kvinna få omkring **50 000 kronor mer om året**. Det summerar till **över en halv miljon kronor** över barnets första nio år.

FIGUR 6. Inkomstutveckling 2008-2021 för kvinnor och män som fyllde 30 år under 2012 och fick sitt första barn samma år (medelvärde av sammanräknad förärvsinkomst, löpande priser).

Källa: Föräldraförsäkringen fyller 50 – en motor för ökad jämställdhet även kommande år (TCO 2024)

De stora skillnaderna i betald och obetald föräldraledighet blir naturligtvis extra kännbara för de som skaffar flera barn. Kvinnor som får tre barn är i genomsnitt borta från arbetslivet på grund av föräldraledighet drygt tre år och en månad. Män som skaffar tre barn är i genomsnitt borta sammanlagt 11 månader och då är frånvaron inte heller så långa sammanhängande perioder som kvinnornas.

Att vara frånvarande långa perioder från arbetslivet kan försvåra möjligheten till både karriärutveckling och löneutveckling. En Novus-undersökning⁵ som TCO genomförde tillsammans med Unionen visade att många tjänstemän med barn under 12 år upplever att de missgynnats av sin arbetsgivare på grund av sin föräldraledighet, framför allt gällande lön. Inte oväntat var gruppen större bland de som varit föräldralediga längre tid. Bland de som varit föräldralediga ett år eller längre svarade fyra av tio att de missgynnats av sin arbetsgivare i samband med sin föräldraledighet, och som vi vet är det främst kvinnor som är föräldralediga så länge.

Även pensionen påverkas av föräldraledighet och deltidarbete under barnens uppväxt. Nyligen publicerade beräkningar från Länsförsäkringar⁶ visar att det kan kosta omkring 1,4–2,3 miljoner kronor i utebliven lön, sparande och pensionskapital om man minskar sin arbetstid 25 procent i åtta år under barnens uppväxt vid en månadslön på 30 000–50 000 kronor.

⁵ tco.se: Missgynnande av föräldralediga

⁶ Länsförsäkringar 2026 Bilaga Undersökningsresultat och beräkningar deltid LF

Föräldraskap ska inte bidra till inkomstskillnader mellan män och kvinnor

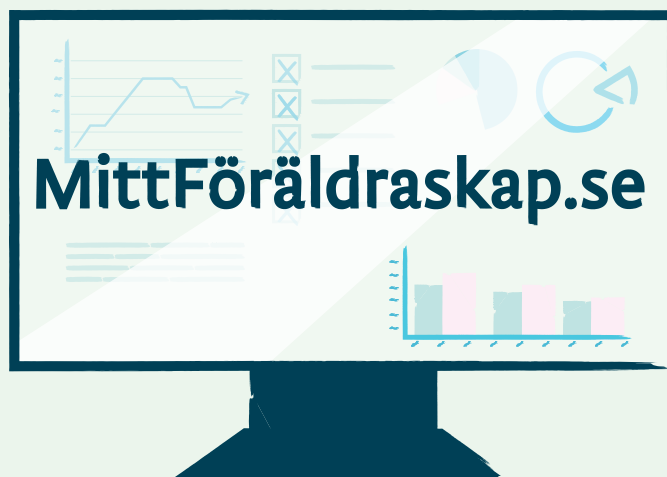
TCO:s förslag till ett digitalt stöd för föräldrar

Dagens flexibla och komplexa regelverk bygger på att föräldrar kan göra välinformerade medvetna val kring sin föräldraledighet. Men TCO:s bild är att det i princip är omöjligt idag för de allra flesta föräldrar. Därför driver TCO sedan 2024 förslaget att regeringen ska ge myndigheter i uppdrag att tillhandahålla stöd till föräldrar som planerar sin föräldraledighet i form av ett digitalt verktyg, genom vilket det ska bli möjligt att på ett enkelt sätt få en bild av kortsiktiga och långsiktiga effekter av olika val.

Det är glädjande att regeringen tagit till sig förslaget genom att i april 2026 ge Statistiska centralbyrån (SCB) i uppdrag att ta fram en förstudie kring ett sådant verktyg. TCO:s förhoppning är att kommande regering skyndsamt arbetar för att verktyget ska bli verklighet för dagens småbarns-föräldrar och blivande föräldrar.

TCO föreslår att det tas fram ett stöd till föräldrar som planerar sin föräldraledighet i form av ett digitalt verktyg, genom vilket det ska bli möjligt att på **ett enkelt sätt få en bild av kortsiktiga och långsiktiga effekter av olika val.**

MittFöräldraskap.se – Ett digitalt verktyg för föräldrar

TCO föreslår ett digitalt verktyg – MittFöräldraskap.se – som på ett enkelt och tydligt sätt visar hur föräldrars inkomst påverkas på kort och lång sikt av olika val kring betald och obetald föräldraledighet samt även kring att minska sin arbetstid under barnens uppväxt. Både bruttoinkomster och nettoinkomster, för föräldrarna och för hushållet, ska visas samt kompensationsgrad vid olika betald och obetald ledighet samt deltidsarbete för båda föräldrarna. Effekter på inkomsterna här och nu ska tydliggöras liksom prognoser för hur inkomsterna på längre sikt påverkas inklusive pensionsinkomster.

1. För att det ska vara möjligt behöver det digitala verktyget baseras på dagens regelverk gällande:

- föräldrapenning
- rätt till ledighet enligt föräldraledighetslagen
- inkomstskatt
- allmän ålderspension

2. Som grund för effekter på längre sikt behöver verktyget även baseras på uppskattningar av hur löneutvecklingen kan påverkas av kortare och längre frånvaro från arbetslivet, vilket bör baseras på forskning.

3. Föräldrar ska kunna lägga in och beräkna effekter utifrån sin egen och den andra förälderns:

- månadslön eller annan förvärvsinkomst
- eventuell rätt till föräldralön/föräldrapenningtillägg
- tjänstepension
- och naturligtvis: olika val kring betald och obetald föräldraledighet samt deltidsarbete under barnens uppväxt

4. Ansökan om föräldraledighet ska kunna göras direkt från det digitala verktyget, för att det ska vara så enkelt som möjligt att använda och för att uppmuntra alla föräldrar att använda verktyget och få insikter kring vad olika föräldraledighetsmönster innebär.

5. Verktyget behöver finnas tillgängligt på flera olika språk för att kunna användas även av dem med annat modersmål än svenska.

TCO anser också att det digitala verktyget bör kunna utgöra källa för att samla in statistik över obetald föräldraledighet och deltidarbete bland småbarnsföräldrar. Om användande av det digitala verktyget görs obligatoriskt genom koppling till ansökan om föräldrapenning borde bra och heltäckande statistik kunna samlas in över obetald föräldraledighet och eventuellt även av förekomsten av minskad arbetstid enligt föräldraledighetslagen. Det skulle utgöra två viktiga källor för att följa upp de två jämställdhetspolitiska delmålen om ekonomisk jämställdhet och att dela lika på det obetalda arbetet.

Fortsatta behov av ett reformerat regelverk

Införandet av ett digitalt verktyg för föräldrar MittFöräldraskap.se har potential att leda till mer jämställd fördelning och bidrar till en utveckling mot minskade inkomstskillnader mellan kvinnor och män. Men behoven kvarstår att reformera föräldraförsäkringens regelverk i syfte att nå de jämställdhetspolitiska delmålen om ekonomisk jämställdhet och att dela lika på det obetalda arbetet. Det är dock en längre process så det digitala verktyget borde införas skyndsamt samtidigt som en process kring att reformera regelverket inleds.

TCO:s förslag

- Tredela föräldrapenningdagarna så att en tredjedel av dagarna viks för vardera föräldern och en tredjedel fördelas fritt mellan dem.
- Gör om de 90 lägstanivådagarna till 10 ”livspusseldagar med föräldrapenning” per barn och år att ta ut när barnen är mellan 3 och 12 år (föräldrar till barn med två vårdnadshavare får 5 livspusseldagar var per barn och år). Övriga 390 föräldrapenningdagar tas ut före barnets tre-års-dag.
- Bygg in ekonomiska incitament i regelverket så att föräldrar uppmuntras att dela mer lika. Inför en jämställdhetspeng i föräldraförsäkringen – en skattefri klumpsumma som betalas ut automatisk till de föräldrar som delat lika fram till barnets tvåårsdag.

För att läsa mer om förslagen och hur de motiveras hänvisar vi till rapporten *Föräldraförsäkringen fyller 50 – en motor för ökad jämställdhet även kommande år?* (TCO 2024). Övergripande kan sägas att med dessa förslag kommer regelverket att signalera jämställt föräldraskap, vilket är en viktig styrsignal både till föräldrar och arbetsgivare. Förslagen syftar också till att uppmuntra föräldrar att dela lika. Sist men inte minst ger förslagen stöd åt alla föräldrar – inte bara de som har råd och är insatta – att få ihop livspusslet under barnens uppväxt.

Om TCO

TCO är en partipolitiskt fristående centralorganisation som samlar 12 fackförbund med över 1,2 miljoner medlemmar. Vår uppgift är att påverka politiken och samhällsutvecklingen för goda villkor i arbetslivet. TCO-förbundens medlemmar är både välutbildade och professionella yrkesutövare. De jobbar i landets privata tjänste- och industriföretag, kommuner, regioner, kyrka, statliga myndigheter och i den ideella sektorn. Bland yrkesgrupperna finns allt från ingenjörer och journalister till poliser, ekonomer och sjuksköterskor. Över 60 procent av medlemmarna är kvinnor.

Vill du veta mer? Gå in på www.tco.se

Tjänstemännens centralorganisation
Linnégatan 14, 114 94 Stockholm
Tel 08-782 91 00, tco.se

